

Pilotaż otwartych danych badawczych w programie Horyzont 2020: jakie są wymagania?

Sarah Jones

Digital Curation Centre

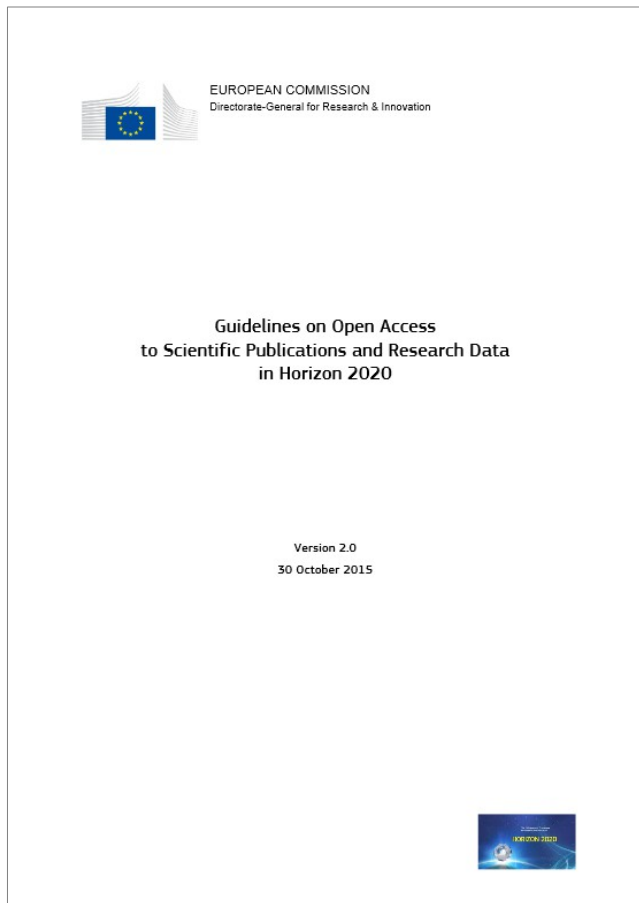
sarah.jones@glasgow.ac.uk

Twitter: @sjDCC

Tłumaczenie: Platforma Otwartej Nauki <http://pon.edu.pl>

Czemu służą otwarty dostęp i otwarte dane?

“Komisja Europejska jest przekonana, że nie powinno płacić się ponownie za dostęp lub wykorzystanie informacji, których uzyskanie zostało już sfinansowane z publicznych pieniędzy. Europejskie przedsiębiorstwa i obywatele powinni móc w pełni z nich korzystać”

https://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/grants_manual/hi/oa_pilot/h2020-hi-oa-pilot-guide_en.pdf

Pilotaż otwartych danych badawczych (Open Research Data - ORD)

Pilotaż koncentruje się na danych
badawczych

„Dane badawcze” odnoszą się do informacji, w szczególności faktów i liczb, zebranych w celu analizy i oparcia na nich rozumowania, dyskusji lub obliczeń.

W kontekście badawczym, przykładowe dane obejmują: statystyki, wyniki eksperymentów, pomiarów, obserwacji terenowych, wyniki ankiet, nagrania wywiadów i obrazy. Zwraca się uwagę na dane badawcze, które są dostępne w formie cyfrowej.

Guidelines on Open Access to Scientific Publications and Research Data in
Horizon 2020 v.2.1, 15 February 2016, p3

Obszary H2020 objęte pilotażem (2016-2017)

- Future and Emerging Technologies
- Research infrastructures
- Leadership in enabling and industrial technologies – Information and Communication Technologies
- Nanotechnologies, Advanced Materials, Advanced Manufacturing and Processing, and Biotechnology: ‘nanosafety’ and ‘modelling’ topics
- Societal Challenge: Food security, sustainable agriculture and forestry, marine and maritime and inland water research and the bioeconomy - selected topics as specified in the work programme
- Societal Challenge: 'Climate Action, Environment, Resource Efficiency and Raw materials' - except raw materials
- Societal Challenge: 'Europe in a changing world – inclusive, innovative and reflective Societies'
- Science with and for Society
- Cross-cutting activities - focus areas – part Smart and Sustainable Cities

Projekty z innych obszarów mogą dobrowolnie dołączyć do pilotażu

Kiedy można się wyłączyć z pilotażu?

- Gdy planowane jest **komercyjne lub przemysłowe** wykorzystanie danych
- Gdy uczestnictwo stoi w sprzeczności z wymogami poufności, związanymi z **bezpieczeństwem**
- Gdy stoi w sprzeczności z obowiązującymi zasadami **ochrony danych osobowych**
- Gdyby udział w pilotażu uniemożliwił **osiągnięcie głównego celu** naszych działań
- Jeżeli w ramach projektu **nie zostaną wytworzone ani zebrane** żadne dane naukowe
- Gdy występują inne

Można się wyłączyć zarówno na etapie wniosku grantowego, jak i w trakcie trwania projektu. Powody wyłączenia należy wyjaśnić w Planie Zarządzania Danymi.

Podstawowa zasada:

Tak otwarte, jak
tylko się da;
zamknięte nie
bardziej niż to
konieczne

Ilustracja: 'Balancing rocks' by Viewminder CC-BY-SA-ND www.flickr.com/photos/light_seeker/7780857224

Które dane pasują do pilotażu ORD?

- Dane wraz z metadanymi, potrzebne do weryfikacji wyników badań zaprezentowanych w publikacjach naukowych
- Inne dane, surowe lub przetworzone, wraz z metadanymi, zgodnie z planem zarządzania danymi

Nie stosuje się do wszystkich danych (to naukowcy wybierają)

Nie trzeba udostępniać nieodpowiednich danych -
dopuszczone są wyjątki

Dane będące podstawą publikacji powinny zostać
udostępnione najszybciej jak to możliwe.

Pozostałe dane - w terminie określonym w planie zarządzania
danymi

Najważniejsze wymagania pilotażu ORD

Grantobiorcy uczestniczący w pilotażu powinni:

- Deponować dane w repozytoriach danych badawczych
- Podjąć starania, aby umożliwić osobom trzecim dostęp do tych danych badawczych, ich maszynową analizę, ponowne wykorzystanie, kopiowanie i rozpowszechnianie bez opłat ze strony użytkowników
- Umieścić w wybranym repozytorium informacje o narzędziach niezbędnych do weryfikacji wyników (a jeśli to możliwe – dostarczyć te narzędzia).

Plany zarządzania danymi badawczymi

Projekty uczestniczące w pilotażu będą zobowiązane do opracowania planu zarządzania danymi (Data Management Plan – DMP), w którym określą, które dane zostaną udostępnione w sposób otwarty.

- Zauważ, że KE nie oczekuje DMP na etapie składania wniosku grantowego.
- DMP nie podlega więc ocenie.
- Opracowanie DMP jest obowiązkowe dla uczestników pilotażu

Wstępny DMP (w ciągu 6 miesięcy)

DMP powinien obejmować następujące elementy odnoszące się do każdego zestawu danych z osobna:

- Identyfikacja i nazwa zestawu danych
- Opis zestawu danych
- Standardy i metadane
- Udostępnienie danych
- Archiwizacja i zabezpieczenie (w tym przechowywanie i kopie zapasowe)

Uszczegółowienie DMP

Dane badawcze powinny być:

1. Łatwe do znalezienia

Czy dane i oprogramowanie są łatwe do odnalezienia i czy można je zidentyfikować za pomocą standardowego mechanizmu, np. DOI?

2. Dostępne

Czy i pod jakimi warunkami dostępne będą dane i oprogramowanie (licencje, embargo, etc.)?

3. Zrozumiałe i poddające się ocenie

Czy dane i oprogramowanie są zrozumiałe dla osób trzecich w celach analizy i recenzji? Czy można ocenić ich jakość, np. czy można ocenić rzetelność i kompetencje tych, którzy je wytworzyli?

4. Nadawać się do wykorzystania wykraczającego poza cel, dla którego zostały pierwotnie zebrane

Czy dane są przechowywane razem z oprogramowaniem i dokumentacją koniecznymi do wykorzystania przez osoby trzecie w długookresowej perspektywie?

5. Interoperacyjne, w stopniu umożliwiającym dostosowanie do odpowiednich standardów jakości

Czy dane i oprogramowanie da się zastosować w innych kontekstach, czy są wystarczająco interoperacyjne, by możliwa była ich wymiana między naukowcami, instytucjami, państwami, etc., np. czy są zgodne ze standardami?

Przydatne linki

- Guidelines on Open Access to Scientific Publications and Research Data in Horizon 2020

https://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/grants_manual/hi/oa_pilot/h2020-hi-oa-pilot-guide_en.pdf

- Guidelines on Data Management in Horizon 2020

https://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/grants_manual/hi/oa_pilot/h2020-hi-oa-data-mgt_en.pdf